

“ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ” İNDEKSİ

Kemal Arı*

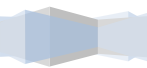
A- İndekslerin Önemi

“İndeks” ya da Türkçe adı ile “dizin” çalışmaları bilimsel araştırmalarda en önemli başvuru kaynakları arasında yer alır. Bu nedenle belli bir yayın grafiğine ulaşmış olan dergiler, belirli aralıklarla yayınlamış oldukları makale ve öteki türdeki yazıların indekslerini yayınlama gereksinimi duyarlar. Dünyanın en önemli bilim kuruluşları ve akademik çalışma yapan bilim insanları, sanal ortamda, büyük bir havuzda toplanan ağlar aracılığıyla bu bilimsel yazılara, verilere ve öteki türdeki çalışmalara kolayca ulaşmayı arzularlar. Bu nedenle dergilerde yer alan makalelerin tek tek bu veri ağına yüklenmesi son derece önemlidir. E-kitaplar ve öteki yazın türleri için de bu yapılabilir. Bilimsel indekslere girmiş dergiler, yayınladıkları bilimsel makaleleri bu ortak ağa yükleyerek, bütün dünyaya açılma olanağı bulurlar. Yazar için de aynı şey geçerlidir. Makalesi yayınlanan bir akademisyen bilir ki yazısının yayınlandığı derginin katıldığı ağlar üzerinden bu ortak havuza onca emek vererek yaptığı araştırmanın sonuçları aktarılır. Dünyanın en ıssız bir köşesinde aynı ağa giren başka bir araştırmacı çalışmasına ulaşır. Ondan yararlanır, verilerini bilimsel araştırma tekniklerine uygun olarak kullanır ve çalışmasına atıf yapar. Böylece bir kartopu gibi yayılan araştırması, evrensel boyutta bilimin gelişimine katkı sunar.

Bir derginin, iletişimin bu denli yoğun olduğu günümüzde bunu yapabilmesi için izlemesi gereken yol bellidir. İlgili veri tabanlarına derginin adı, makalelerin ve yazarının adı, öteki bibliyografik bilgilerle eksiksiz biçimde girilmelidir. Bu eksiksizlik, mükemmellik derecesinde yanlışsız olmalıdır ki, küçük bir yanlış ya da eksik bilgi nedeniyle indeks üzerinde ağa aktarılacak dergi ve makalelerin o ağla bağlantısı kopmasın. Bu nedenle de bir derginin indeksini hazırlayan, veri tabanlarına gerekli bilgileri giren kişilerin yanlış yapmaması büyük bir yaşamsal önem taşır. Bu küçük gibi görünen yanlışlar ve eksiklikler hem derginin, hem de makale makalenin erişim dizgesini alt üst edip, erişim olanağını bütünüyle ortadan kaldırabilir. Dergi ile ilgili yapılmış bir indeks çalışması, eksiksiz olarak ortak veri tabanına yüklenirse bu bilime büyük bir katkıdır.

---

* Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Öğretim Üyesi, kemalari1965@gmail.com

B- Elmacı İndeksi

Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü 2548 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nu gereğince değişik üniversitelerde kurulan altı enstitüden biridir. 1986 yılında çalışmalarına başlayan enstitü, kuruluşundan birkaç yıl sonra bir dergi yayınlamaya karar vermiştir. Böylece dergide yayınlanacak makaleler ile hem yakın Türkiye tarihi üzerine araştırma yapan kişilerin makaleleri yayımlanacak hem de enstitüde öğrenim gören yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin tez ve öteki bilimsel çalışmaları bu dergi üzerinden bilim dünyasına veri aktarabilecekti. O zamanki koşullarda dergi yayıncılığı yapmak son derece zordu ve kısıtlıydı. 1991 yılında Enstitü Müdürü Prof. Dr. Ergün Aybars'ın başkanlığında bir yayın kurulu oluşturuldu. Kurulda şu kişiler bulunuyordu: Prof. Dr. Ergün Aybars, Prof. Dr. Zeki Arıkan, Prof. Dr. Salih Özbaran ve Araş. Gör. Kemal Arı.

Derginin o günkü koşullarda karşılaştığı birçok güçlük bulunmaktaydı. Belli bir sayıya ulaşıldığında eski sayıların topluca indeksini hazırlamak gündeme geldi. Enstitünün ilk zamanlar araştırma görevlisi sonra da yardımcı doçenti olan Mehmet Emin Elmacı önce ilk on sayının indeksini hazırlamaya koyuldu. Aradan zaman geçip dergi olağanüstü bir çabayla 25. sayıya ulaşıncı bu kez de bu yirmi beş sayının topluca indeksini hazırlamak gündeme geldi. Bu kez de aynı kişi, bu yeni görevi üstlenerek, derginin indeksini hazırlamış oldu. İlk on sayıyı içeren indeks metni, derginin 11. sayısında yer almıştır. 25 sayının indeksi de aynı sayılı dergide yayımlanmıştır.

Şimdi bu indeks çalışmalarına biraz yakından bakmaya çalışalım.

Derginin adı "*Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*" dir. Derginin kuruluşu aşamasında gerek üniversite rektörlüğüne ve gerekse basın-yayın savcılığına yazılan yazılarda derginin adı bu biçimde yer almıştır. Derginin bu zamana değin çıkan bütün sayılarında adı "*Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*" dir. Dergi önce ilk on sayısını tamamladığında Mehmet Emin Elmacı tarafından yazar ve makale adına göre indeksi hazırlanmış; aynı yazar, dergi 25. sayısına ulaştıktan sonra da önceki indeksini geliştirerek ikinci bir indeks çalışmasını gerçekleştirmiştir. Ancak gelin görün ki her nasıl olmuşsa Elmacı'nın her iki indeksinde de

derginin adı iki kez değiştirilmiş ve -ne yazık ki- bu yapay iki adla önemli indekslerde de yer almıştır.

İnsan şaşırıyor doğal olarak; “Nasıl oluyor bu?” diye.

Adı geçen derginin 11. sayısında yer alan ilk on sayının indeksini hazırlarken, indeks çalışmasına Elmacı şu başlığı vermiştir: “Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi İlk On Sayı Dizini”¹.

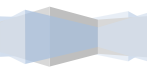
Bilimsel titizlikte tek bir noktanın ya da virgülün ne denli önemli olduğunu düşünen bir bilim insanı bu indeksin başlığına baktığı zaman, doğal olarak yeni bir dergiyle karşı karşıya olduğunu düşünebilir. Çünkü Elmacı’nın indeksinde, indeks yapılan dergi daha başlıkta “Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi” olarak değil; “Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi” olarak verilmiştir².

Yani araştırmacımız derginin ilk on sayısının indeksini hazırlamak için yola çıkmış, indeks gibi dergi, yazar ve makale adlarının tek bir harf değişik olarak girilmesinde bile önemli sıkıntılar yarattığı bilinen bir çalışma türünde, daha “Bismillah” demeden indeks başlığında derginin adını “Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi” olarak yanlış biçimde vermiştir. Bu adla bir dergi var mı? Yok... Olmadığına göre Elmacı kendisinin de mensubu olduğu enstitünün yayın organı olan derginin hazırladığı indekste ya bir yazım yanlışı yapmıştır ya da derginin adını tam olarak bilmemektedir. Doğal olarak ilk anda akla gelen, indeks hazırlamak gibi zorlu ve titizlik isteyen bir uğraşıya araştırmacı yöneldiğine göre, onun derginin adını yanlış yazacağı akla gelmez. Bunun bir yazım ya da dizgi yanlışı olduğu akla daha yakındır. Ancak indeksini hazırladığı bir derginin adını, indeks çalışmasında yazar yanlış olarak -hem de makale başlığına- yazarsa, bu geçirilecek şey olabilir mi? İndeks gibi aşırı titizlik gerektirecek bir çalışmaya yönelmiş kişinin herhangi bir sözcüğü, noktayı ya da virgülü yanlış yazması belki kabul edilebilir. Derginin adını yanlış olarak yazması, yazım yanlışıdan öte, hem dergiye, hem dergide yazıları yer alan kurumlara karşı büyük ölçekli zarar vermek ve darbe vurmak anlamına gelmez mi? Hem kişi, bir derginin indeksini hazırlarken, derginin adını yanlış yazmaktan öte daha fazla nasıl bir yanlış yapabilir ki?

Ne yazık ki Elmacı, kendi indeksini hazırlarken, derginin adını tam olarak bilmemektedir. Adını bilmediği derginin indeksini yapmış ve bunu yaparken de beyninin her hangi bir

¹ Mehmet Emin Elmacı, “Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi İlk On Sayı Dizini”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, IV/11 (2005), s. 271.

² A.g.m., aynı yer.

yerine yerleşen o yanlış, sürekli yenileyen, kafa karışıklığına yol açan bir karmaşa içinde, iki de bir yanlış olarak karşımıza çıkıvermektedir. Üstelik iş o kadar vahim boyuttadır ki; yazar hazırladığı derginin yanlış bildiği adını, yanlış bildiğinin bile ayırında değildir. Ancak yine de insanı hayrete düşüren en önemli konu şudur: Elmacı bir derginin indeksini hazırlamışsa, onun herhalde yayınlanmış olan sayılarını önüne alıp, sırasıyla bilgisayarına her bir makalenin bibliyografik kimliğini girmek gibi bir çaba harcamış olmalıdır. Yani derginin ilk sayısından onuncu sayısına kadar her bir sayısını elleriyle tutmuş, çalıştığı masaya koyarak gözlerinin önüne koymuş, kapakta yer alan derginin ana ve iç kapaktaki bilgilerini -bir yanlış olmaması için- gözden geçirmiştir. Derginin sırasıyla her bir sayısını eline alarak, onda yer alan makaleleri indeks dosyasına kaydetmiş olmalıdır. On sayıda en az on kez yinelenen bu eylemi yaparken nasıl olmuştur da gözünün önünde yanıp sönen “*Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*” başlığını tam olarak görememiş ve yanlışının ayırında varamamış ve yanlış olarak kaydetmiştir? Görse bile bakmakla görmek arasındaki ince çizgi, gelmiş Elmacı’nın gözlerine dolanmış ve baktığını bir türlü doğru görememiştir. Bu artık bakıp da görmemek hastalığı mıdır; yoksa bir kafa karışıklığı ya da beyin yorulması mıdır bilinemez. Anlaşıyor ki Elmacı’nın belleğine kazınmış derginin özgün başlığında yer alan ve “*Tarihi*” sözcüğü uçup gitmiştir³.

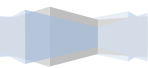
Bu nasıl bir saplantıysa, sorun bellekten uçup giden bu sözcükle sınırlı kalmamış; başlığın hemen altında yer alan bilgi notunda da yenilenip durmuştur⁴.

Oysa bu saplantı durumuna gelen derginin adına ait yanlış; yazarın yakasını on yıl sonra da bırakmamıştır. Aradan on yıl geçtikten sonra Elmacı, artık eski hazırladığı indeksin yeterli gelmediğini, yirmi beş sayı gibi önemli bir dönemde indeksin yeniden güncellenmesi gerektiğini düşünerek, derginin yeniden indeksinin hazırlanması gerektiğini düşünmüştür. İkinci indeks çalışmasının başlığına baktığınız zaman, önce derin bir oh çekiyor ve -düşünülebilir mi bilmiyorum- yazarın daha başlıkta derginin adını doğru yazdığına seviniyoruz⁵. Evet, doğru, Elmacı bu kez her nasıl olmuşsa, derginin adını doğru yazmış. Ancak tam buna sevinecekken, yazarın belleğine bir saplantı gibi yanlış adla kazınmış saplantının kötü bir ur gibi sıçrayıp, hemen başlığın altında bilgi notu mahiyetinde verilen kısma ardı ardına yansıdığını görüyoruz. Bakın şöyle diyor yazar: “*Çağdaş Türkiye*

³ A.g.m., aynı yer.

⁴ A.g.m., aynı yer.

⁵ Mehmet Emin Elmacı, “Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi 25 Sayılı Dizini”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XII/25 (2012 Güz), s. 275.

Araştırmaları Tarihi Dergisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nce 1991'den beri belirli aralıklarla çıkmaktaydı"⁶.

Ayırt edilebildi mi bilmem: Derginin adı değişmiş. Yazar on yıl önce derginin adından silip attığı "*Tarihi*" sözcüğünü bu kez koparıp attığı yerden alarak yerine koymuş; artık elleri mi titredi bilinmez, sözcük dizgesinde olması gereken yere değil de yanlış bir yere koymuş. Bu kez yazar on yıl önce derginin gerçek adının dışında sanki yeni bir dergi yaratmış gibi bir duruma imza atmışken, bu kez de üçüncü bir sanal dergi yaratarak getirip Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin yanına koymuştur.

Şimdi derginin birinci sıraya doğrusunu, ondan sonra da Elmacı'nın türettiği yanlış dergi adlarını altına koyarak karşılaştırma olanağı bulalım:

Doğru Ad: "*Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*"

Yanlış Ad 1: "*Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi*"

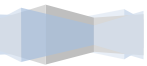
Yanlış Ad 2: "*Çağdaş Türkiye Araştırmaları Tarihi Dergisi*"

Güler misin, ağlar mısın? Şaka gibi değil mi?

Elmacı derginin adına her nasıl olmuşsa takılmış ve sürekli adını değiştirecek yanlışları neredeyse her satırında yineleyerek yapmıştır. Ve bu kez de tarih biliminin de dışına çıkarak, Türkiye Araştırmaları'nın Tarihi'ni incelemek üzere yayınlanmakta olan bir dergiye değiniyor. Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları değil de; Çağdaş Türkiye Araştırmaları yazarın her nasıl olmuşsa ilgi dünyasına girmiş... Bir indeks çalışmasında indeksini sürekli yanlış yazdığı bir derginin yalnızca adını yanlış yazmakla kalmıyor; bu kez araştırma alanını toptan değiştirip başka bir mecraya kayacak ikilemi de yaratıyor. Kısacası Türkiye üzerine yapılan araştırmaların bir tarihi varmış ve muhatabımız da bu araştırmalar tarihinin indeksini yapmak gibi bir eyleme yönelmiş(?)... Aradan onca yıl geçmesine ve derginin yayını da o kişinin gözleri önünde, aynı koridorlarda son şeklini bulurken, Elmacı inatla "*Türkiye Araştırmaları Tarihi*" deyimini kullanıyor. On yıl önceki yanlışların yanına yeni ve daha ciddi yanlışlar katarak, bir yanlışlar bolluğu, zenginliği yaratıyor. Ne hikmetse, bu

---

⁶ A.g.m., aynı yer.

yanlışların da hiçbir biçimde ayırdına varmayarak; doğru olanları da yıkarak ilerliyor. Bunu yaptığında da; 1- Dergi adını, -çalışma indeks çalışması olduğu için- yanlış olarak bilimsel indeks ağlarında yer almasına neden oluyor ve derginin prestijine büyük bir darbe indiriyor. 2- Dergide yazıları yer alan araştırmacıların onca emek vererek yazdığı makaleleri ve öteki bilimsel metinleri, gerçek derginin üzerinden gidecek ağa değil de tıpkı bir bilgisayara virüsün girmesi gibi, olmayan bir derginin ağıyla ilişkilendiriyor. 3- Böyle olduğunda da dergide yazısı olan yazarların yaygın indeks kategorilerde belli bir düzeye ulaşmalarını da farkında olmadan hak kaybına neden oluyor.

Sayısız örnekten yalnız iki tanesi:

[ALINTI] 20. Yüzyılın Başlarında Selanik Limanı'nda Deniz Ticareti

 Yıldız - ağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi, 2012

Alıntılanma sayısı: 3 İlgili makaleler Alıntı yap KaydetKaydedildi Diğer

[ALINTI] Günümüzde Yeniden Değerlendirilmesi Gereken Bir D snr: Prens Sabahattin Bey

B Bayraktar - ağdas Türkiye Araştırmaları Dergisi, 1996

Alıntılanma sayısı: 2 İlgili makaleler Alıntı yap KaydetKaydedildi Diğer

(Kaynak:

[http://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&q=%E2%80%9C%C3%87a%C4%9Fda%C5%9F+T%C3%B Crkiye+Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%C4%B1+Dergisi%E2%80%9D&lr=&oq=\)](http://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&q=%E2%80%9C%C3%87a%C4%9Fda%C5%9F+T%C3%B Crkiye+Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%C4%B1+Dergisi%E2%80%9D&lr=&oq=)

C. Ya teki Yanlışlar?

Ancak yanlış yalnız derginin adının yanlış anımsanmasında ve dışa vuran bir bellek tutukluğuyla sınırlı değil. İndeksin gya tanıtımının yapıldığı kısımlara baktığımız zaman da yazarın yakasını bir türlü bırakmayan yanlış yazımlar, anlam bozuklukları ardı ardına kendini gösteriyor. Elmacı'nın kısa bilgilendirme notlarına bu kadar çok yanlışı nasıl

yerleştirebildiğine de doğrusu indekslere dikkatli bakan bir göz gerçekten de şaşırıyor⁷. Bu notun bir giriş mi yoksa başka türde bir değerlendirme bölümü mü olduğunu anlamakta zorlandığımızı; çünkü ne girişe ne de bir değerlendirme ya da elle tutulur bir açıklama notuna benzemediğini de söylemek durumundayız. Satırların içine kendimizi bırakıyor ve cümlelerin neyi ifade ettiğine, neyi ne ölçüde anlatabildiğine odaklanmaya çalışıyoruz. Örneğin yazar derginin Türk Tarihi'ne "...önemli katkıda..." bulunduğundan söz ediyor⁸. Cümle böyle kurulunca da doğal olarak şu soru aklımıza geliyor: "Bu önemli katkı nedir?" Hem neden "katkı" da "katkılar" değil? Gerçekte yazarın "katkılar" demek yerine "katkı" dan söz etmesi pek de dikkati çekmeyebilirdi. Ancak bu basit yanlış, yazarın yalnız yazılarının başlıklarında ve dergi adıyla ilgili olarak ne türlü büyük yanlışlar yaptığını bildiğimiz için artık, ilgi odağımızdan kaçmıyor. Yazarın daha sonraki yanlışlara doğru fütursuzca ilerleyişi karşısında, bu ön sarsıntı niteliğindeki yanlışını hemen not ediyoruz ve ilerliyoruz:

Şöyle ki; Elmacı, üçüncü satırında derginin "3 sayı" sından söz ediyor⁹. Oysa konu "üç sayı" değil, "üçüncü sayı" dır. Tek bir noktanın nasıl büyük bir anlam kaymasına dönüşebildiğinin tipik örneği... Hemen beşinci satırda derginin 4-5 sayısından söz ediyor. Elmacı'da galiba noktaları doğru yerlerinde kullanmamak ya da kullanamamak gibi bir saplantı var. Doğal olarak bu tümce karşısında soruyoruz: Nedir dört beş sayı? Bir belirsizliğe ve kesin olmayan bir bilgiye vurgu yapıyor değil mi? Nesnel olarak bakıldığında Elmacı derginin dört ya da beş sayısından söz etmektedir. Ancak yine hayır! Çünkü Elmacı aslında tek bir nesneden söz ediyor. Dördüncü ve beşinci sayıların yer aldığı, yani iki sayının bir arada yayınlandığı ciltten... Bir duygudaşlık yaptığımızda, dergide yer alan makale ve öteki türdeki yazıların indeksini görünce hemen sevinç duyan bir okuyucu ya da araştırmacının, sürekli olarak bu satırlarla yanıtıldığını görüyoruz. O tek paragrafın son cümlesine baktığımız zaman da bu - sözüm ona bilgi notu- Elmacı'nın; "Bu ilk on sayının dizinini yaparak araştırmacılara çalışmalarına katkıda bulunmak istedik" tümcesiyle son buluyor.

Alıntıyı hiç değiştirmedik; dikkat edelim: "...dizinini yaparak" "...araştırmacılara çalışmalarına"; "...çalışmalarına katkıda bulunmak"...

Sanırsanız yazar "dizinini yaparak" deyimini ile "dizinini hazırlamak"; "araştırmalara çalışmalarına" ile "araştırmacıların çalışmalarında", ..."çalışmalarına katkıda bulunmak" derken de "çalışmalarında katkıda bulunmak" demek istiyor.

⁷ A.g.m., aynı yer.

⁸ A.g.m., aynı yer.

⁹ A.g.m., aynı yer.

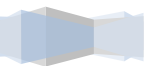
İkinci indeksinde de bu yanlış anlatımlar sürüp gidiyor¹⁰. Daha başlıkta göze çarpan bir anlatım yanlışı: "...*derginin 25 sayılık dizini*"... Anladığımız nedir bu tümceden? Derginin 25 sayılık dizini... Türkçeye tam hâkim olmayan biri bu tümceyi okusa, derhal anlayacağı şudur: Derginin 25 sayılık dizini vardır; Yani 25 sayı süren dizini... Ne yapsanız tümce kafanıza oturmuyor. Ancak elbette yazar neden söz etmek istediğini biliyor; oysa istediği şeyi, beynindeki sözcükler doğal akışı ile yan yana gelerek, tam olarak bize anlatamıyor. Biz de doğal olarak yazarın çözemediğimiz anlatımını, tahmin ederek bulmak durumunda kalıyoruz. Yazdığına değil de yazmak istediğine bakarak kişinin değinin ilk 25 sayısının indeksini yapmış olduğunu anlıyoruz. Yani Elmacı için anlaşılabilir bir çalışmada amacından söz ederken, ne yazdığının önemi yoktur, ne yazmak istediği önemlidir. Yani bir ironi yapmak gerekirse Elmacı; "*Anlatma zorluğum olabilir; ancak ne anlatmak istediğim önemlidir*" diye düşünüyor olmalı ki bu yaptığı yanlışlar onu hiç rahatsız etmiyor. Bir yazının ne yazdığından bir şey çıkaramadan hep tahminlerle gidilen bir yazıdan ne kadar yararlanılabilir? Hem okuyucunun böyle bir görevi mi var? Neden işi gücü bıraksın da yanlış yazmakla artık maruf olmuş birinin ne yazmak istediğine kafa yorsun? Elmacı da okuyucuyla bu yazım bozukluğu tekniğiyle; ne yazdığıyla değil de kendisinin ne yazdığının tahmin edilmesiyle bir karşılıklı etkileşim içine girmiş oluyor. Dolayısıyla bir sanal anlatımın çevresinde, onun ne dediğini tam anlayamadan okuyucu, kendi varsayımlarıyla yetinerek dönüp durmak zorunda kalıyor.

O nedenle okuyucu olarak derdimiz Elmacı'nın ne dediğine bakmaktansa, dediğiyle neyi kast ettiğine kafa yorarak yazdıklarını bellek zorunda kalıyoruz. Yazar, hakkı olmadan okuyucuyu zor olan bir şeyi tahmin etmeye zorluyor; çünkü -belki kendisi de bir varsayım olarak- ne dediğini bilmiyor. Onun kast ettiği derginin ilk 25 sayısının dizinidir. Elmacı'nın kaleminde derginin ilk 25 sayısının dizini bir anda "*sayılık*" sözcüğü ile dile getirildiğinde hemen dizinin yirmi beş sayılık dev bir hacme ulaştığını düşünüyoruz.

Yazar 1991'den beri belirli aralıklarla çıkan dergi yayınının nasıl kesintiye uğradığını ele alırken; bunu getirip maddi bazı sıkıntılara bağlıyor ve bir anlamda derginin ne büyük özverilerle buralara geldiğini anlatmak istiyor. Ancak insan, bu anlatım karşısında bu maddi sıkıntıların neler olduğunu anlatsaydı da anlasaydık diye düşünmekten kendini alamıyor. Bildiğim kadarıyla derginin sayılarının çoğu 400-500 adet basılıyordu. Basımını da Üniversite Matbaası üstlenmişti. Derginin basımında da maddi zorluktan daha çok yönetsel kimi sıkıntılardan kaynaklandığını sağır sultan biliyor da Elmacı bilmiyor. İfadeye

---

¹⁰ A.g.m., aynı yer.

bakın: “Enstitüsü’nce... çıkmaktaydı”¹¹. Tümce bu olunca doğal olarak özlem ve yüklem ilişkisine bakıyorsunuz. Özne ne? Öznenin ne olduğunu cümleye bakarak tam olarak anlayamıyoruz. Ancak yazar “Enstitüsü’nce... yayımlanmaktaydı” demek istiyor; çünkü öteki bütün varsayımlar geçersiz önermeler olarak karşımızda sırtıyor.

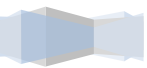
Cümleleri ardı ardına okuduğunuz zaman, cümle yapılarında, özne yüklem ilişkilerinde ve anlatım bozukluklarında “Yanlışın istikrarı” ilkesinin sürdüğünü görüyorsunuz. Ne yapmışız? “Dergimizi TÜBİTAK ve ULAKBİM’de taralı yapma” çabasında bulunmuşuz(?). “Taranan dergi” demek yerine Elmacı “Taralı yapma” çabasında bulunduğumuzu mu belirtmeye çalışıyor? Ancak cümle sona ererken, yazarın ne dediği iyice karışıyor: “...taralı yapma gayretlerimiz sonucunda dergimiz şu an düzenli bir şekilde yılda iki kez yayınlanmak...” Yani Elmacı, derginin düzenli çıkışını, onu “taralı yapma” çabamıza bağlıyor¹². Taralı yaparak dergimizi düzenli çıkarma başarısına ulaştığımızı vurguluyor. Yani dergimizin düzenli çıkıyor olmasındaki başarımız, onu taralı yapmamızla ilişkilendirilmiş... Ancak dergiyi taralı yapmak nasıl bir eylemi gerektiriyor, bir türlü bunu yazarın anlatımından anlamak olanaklı olmuyor. “Dergiyi taralı yapmak” gibi bir bilimsel çabayı (?) anlatan tümce de böylece Elmacı sayesinde akademik literatüre böylece girmiş oluyor.

Elmacı’nın cümleleri devam ediyor: Anlam bozuklukları ve kaymalar insana dişleri arasına aldığı sert bir demir parçasının yuvarlandıkça dişlerini gıcırdayarak ufalıyormuş duygusu veriyor. Neymiş? Elmacı’ya göre bilim adamlarının “içinde olan basılı somut bir dergi görme duygusu” varmış(?) Ve “bunun adına bizler” e-dergiyi yayınladıktan hemen sonra basılı dergi haline getirerek yayınlıyormuşuz. Neyi yayınlıyoruz? Yanıt havada; bir türlü yere sağlam biçimde basmıyor. Ancak indeksi hazırlayan muhatabımız nasılsa derginin adını değiştirdi ve değiştirdiği ad üzerinden indekslere geçmesine yol açtı ya; artık doğal olarak; yeni hazırladığı indeksin metninin altına önceki indeks çalışmasını referans olarak verme gereksinimi duyuyor. Verirken de yine o mel’un saplantı gelip, Elmacı’nın bir şeyi ifade etme merkezine yerleşerek, yanlış adıyla yerini alıyor: Dipnot şöyle: (Elmacı, Mehmet Emin “Çağdaş Türkiye Araştırmaları Tarihi Dergisi...”)

Ne diyelim şimdi? Bozacı’nın şahidi Şıracı... Yazar ikinci kez yanlış olarak yazdığı dergi adını, birinci yanlış adla yazdığı dergiyi kaynak olarak göstermek istiyor ve ikinci yanlışla dipnotluyor. İkinci indeks çalışmasında ne gibi yeni yanlışlara yer açtığını görmediği gibi, on yıl önceki yanlışını dipnot olarak veriyor ve yanlışın kendi atıfları üzerinden de veri

¹¹ A.g.m., aynı yer.

¹² A.g.m., aynı yer.

havuzunda yuvarlanıp gitmesine açıkça göz yumuyor ya da hala görmüyor yanlış, görmüyor. Hay Maşallah!

Görüyor muyuz istikrarı? İnsan doğal bir refleksle; *"Pes artık, kadarı da olmaz yahu!"* demekten kendini alamıyor.

Neden pes? Yinelemiş olacağız ama, araştırmacımız gerçek bir derginin indeksini yapmak için harekete geçiyor; önce daha ilk indeks çalışmasında hem de indeks yazının başlığında derginin adını yanlış veriyor. Sonra aradan zaman geçiyor; yeni bir indeks çalışması yapıyor ve onda da derginin adını bu kez başka bir yanlışla çeviriyor; böylece gerçek dergi adının yanına iki yanlış adla sanal bir dergi yaratıyor. Kendi yazısı üzerinden derginin adının yaygın bilimsel indeks ağlarına hem de iki ayrı yanlış adla defalarca girmesini sağlıyor. Onunla da kalmıyor, on yıl önce yaptığı yanlış başlıklı indeks çalışmasını, on yıl sonraki indeks çalışmasında atıf olarak gösteriyor. Yeni indeks çalışmasında bu kez toplam 25 sayıyı önüne koyarak tek tek bu sayılar içindeki yazıları indeks çalışmasına yüklerken, her bir sayıyı eline alıp, evirip çevirip verileri bilgisayarına girerken, bir türlü derginin şu çılgınlığını görmüyor:

-"Arkadaş, benim adımla yanlış giriyorsun, on yıl önce de başka ad vererek yanlış girmiştin, şimdi de yanlış giriyorsun ve üstelik bu kez de başka adla... Lütfen adımla doğru yaz!"

Bu çılgınlıkları dikkate almadığına göre doğal olarak şu anlaşılıyor: Sn. Yrd. Doç. Mehmet Emin Elmacı'nın indeksini hazırladığı derginin adını doğru olarak yazmak gibi bir kaygısı bulunmuyor. Onca zaman içinde yaptığı ilk çalışmadan bu yana dergi adını yanlış yazdığını, veri tabanlarına o şekilde girmesine neden olduğunu algılayamıyor ya da algılasa bile görmezden geliyor; bu kez on yıl sonra yeniden indeks çalışması yapmaya koyulduğunda yeni yanlışlar yaparak derginin başına olmadık çoraplar örerek, döküp saçarak ilerlemeyi sürdürüyor.

Elmacı'nın bu yanlışları ya da -sanmayız ama- dergiye yeni ad verme hevesleri ne zamana dek sürecek? Bu böyle giderse, biz de sn. Elmacı'nın yaptığı yanlışların indeksini mi hazırlayacağız? (!) O halde ne yapmalıyız? Bilim dünyasına onca katkı sunmuş dergiye yeni adlar koyma çaba ve hevesini artık somut bir tavır olarak kanıksayıp, *"Elmacı'dır, ne yapsa yeridir!"* diye görmezden mi geleceğiz? Ya da sayın araştırmacının çok istikrarlı hareket ettiğini ve istikrarlı biçimde yanlışlar yaparak derginin adını değiştirdiğini; bunun da bir "tutarlılık" olduğunu mu söyleyeceğiz?

Olmaz ama -hadi bunu yaptık-; ya dergiden yararlanma gereksinimi duyup, -kendi indeks çalışmaları da hem derginin hem de derginin iki ayrı yanlış adının üzerinden veri tabanlarına girdiğine göre- bu yanlış adlarla derginin bibliyografik künyesi üzerinden dergide yer almış araştırmalarla ilgili verilere ulaşmak isteyen araştırmacı ve okuyucular ne yapsın? Onlar da; “*acaba derginin adı bu kez ne oldu?*” diye meraklanıp, önce bunu mu araştırmaya koyulsunlar? Yoksa arkadaşımıza dergi tek bir dergi iken, önce iki, ardından da üç dergi yaptı diyerek başarı belgeleri mi verilmeli? Böylece Elmacı'nın da yanlış üretme çalışmalarını istikrarlı biçimde sürdürdüğüne görerek; yapacağı yeni indeks çalışmalarını sabırsızlıkla bekleme durumuna mı geçeceğiz?

Şaştık kaldık.

